

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Yasunari Kawabata

Sunetul muntelui

Traducere din japoneză de
GEORGE T. ȘIPOȘ

HUMANITAS
fiction

Sunetul muntelui

1

Cu sprânceana ușor înălțată și cu gura întredeschisă, Ogata Shingo părea că se gândește la ceva. Cuiva care nu-l cunoștea nu i s-ar fi părut poate că a căzut pe gânduri. I s-ar fi părut că e trist.

Shūichi știa despre ce e vorba, dar cum se întâmpla tot mai des în ultima vreme, nu acordă faptului prea mare importanță.

Își dăduse seama că taică-său nu se gândea la ceva anume, ci încerca mai degrabă să-și amintească ceva.

Shingo își scoase pălăria de pe cap și își lăsă mâna dreaptă în care o ținea să se odihnească pe genunchi. Tăcut, Shūichi i-o luă din mână și i-o așeză în plasa de bagaje a trenului.

— Hmm, ia să vedem... zise Shingo, găsindu-și cu greu cuvintele. Cum o chema pe slujnica aia de s-a-ntors la țară?

— Kayo?

— Așa, așa, dom'le! Kayo! Cât să fie de când a plecat?

— Păi a plecat joia trecută, deci de cinci zile.

— De cinci zile... De cinci zile a plecat și nu mai știu nici cum arăta, nici cum se-mbrăca. De necrezut!

Lui Shūichi i se păru că taică-său exagera puțin.

— Da, dom'le, Kayo... Să fi fost cu vreo două, trei zile înainte de-a pleca de la noi. Dădeam să-mi pun în picioare sandalele de lemn și am spus cu voce tare că mi-a ieșit o micoză, dar Kayo a intervenit cu delicatețe și-a spus că poate e doar o rosătură, ceea ce m-a înduioșat foarte tare. Era o bășică de la sanda, cu care mă pricopsisem în plimbarea de mai-nainte,

dar ea i-a spus rosătură de parcă ar fi vrut să fie politicoasă cu piciorul meu. M-a mișcat profund grija ei de a nu-mi răni sentimentele. Deși, acum, dacă mă gândesc bine, nu „rosătură“, ci „bătătură“ a spus ea. Puțin îi păsa ei de sentimentele mele. Oricum, Kayo avea un accent ciudat. Accentul ăla al ei m-a indus în eroare. Uite, chiar acum mi-am dat seama ce-a zis. Ia spune și tu rosătură!

— Rosătură.

— Și-acum bătătură.

— Bătătură.

— Mda, cum altfel? E-așa cum am zis. Accentul ei straniu m-a păcălit.

Venit din provincie, Shingo nu era niciodată sigur de accentul lui de Tokyo. Shūichi însă era crescut în capitală.

— „Poate-i doar o rosătură“ sună cumva mai elegant, mai delicat, mai plăcut. Venise să mă petreacă până în hol și ședea acolo lângă prag când a spus-o. Iar acum, când în fine îmi dau seama ce-a zis, nu-mi mai amintesc nici măcar cum o chema. Nu-mi mai amintesc nici cum arăta și nici cum se îmbrăca. A stat la noi vreo șase luni, nu?

— Cam așa.

Obișnuit cu hachițele lui taică-său, Shūichi nu-și mai dădea în vileag sentimentele.

La rândul lui, Shingo era obișnuit cu astfel de întâmplări, dar tot nu-și putea stăpâni un vag sentiment de teamă. Oricât se străduia, nu reușea nici în ruptul capului să și-o amintească pe față. Numai melancolia mai avea darul să-l calmeze în momentele în care amintirile păreau să i se fi risipit cu toatele din cap.

Și-o amintea acum pe Kayo în holul de la intrare, cu mâinile adunate în poală, privindu-l duios. Aplecată ușor spre el, îi spunea: „Poate-i doar o rosătură“.

Din fata care îi slujise în casă vreme de șase luni nu îi mai rămăsese decât acea amintire din hol, iar acest gând îl făcea să simtă că pulberase viața acelei femei.

Yasuko, soția lui Shingo, avea șaiszeci și trei de ani, cu un an mai mult ca el.

Avea o fată și-un băiat. Fiica, Fusako, avea și ea două fete.

Yasuko arăta tânără pentru vârsta ei. Nici n-ai fi zis că era mai în vârstă decât soțul ei. Nici Shingo nu părea bătrân, ci doar în mod normal mai în vârstă decât soția lui. Micuță de statură, Yasuko avea o sănătate de fier.

Nefiind tocmai frumoasă, când erau tineri se observa lesne că ea era mai în vârstă, motiv pentru care nu-i plăcea să fie văzuți împreună în public.

Shingo nu mai știa când anume începuse el să arate mai în vârstă decât ea. Să fi fost poate pe când trecuseră amândoi binișor de cincizeci de ani. Femeile îmbătrânesc de obicei mai repede, dar la ei fusese invers.

Cu un an în urmă Shingo scuipase puțin sânge, cel mai probabil de la plămâni. Nu se dusesse la doctor, nu părea să fie vreo boală, iar de întâmplat nu se mai întâmplase.

În plus, nu se putea spune că îmbătrânise brusc din cauza asta. Ba dimpotrivă, condiția pielii i se îmbunătățise, iar după două săptămâni de zăcut la pat, atât ochii, cât și buzele îi reveniseră la culoarea lor obișnuită.

Shingo nu avusese niciodată simptome de tuberculoză. Să scuipi însă sânge la șaiszeci de ani pentru prima oară în viață nu e de trecut cu vederea, iar Shingo se lăsase cuprins de presimțiri din cele mai negre. Evitase din răspuțeri orice alt control medical. Shūichi nu vedea în atitudinea tatălui decât o încăpățănare de om bătrân, dar din punctul de vedere al lui Shingo lucrurile nu stăteau deloc așa.

Yasuko dormea întotdeauna bine. Shingo însă avea momente când se trezea în mijlocul nopții și îi venea s-o acuze că se trezise din cauza sforăiturilor ei. În adolescență, pe la cincisprezece, șaisprezece ani, Yasuko începuse să sforăie atât de tare, încât părinții ei se îngrijoraseră serios. Năravul i se ostoise după

ce se măritase. După ce trecu de cincizeci de ani însă, începuse să sforăie din nou.

Ori de câte ori sforăia, Shingo o apuca de nas și-o scutura. Dacă nu reușea s-o oprească, o apuca cu mâinile de gât și-o zgâlțâia. Când nu era în toane bune se simțea dezgustat de aspectul cărnii ei îmbătrânite.

În noaptea asta nu era în toane bune, așa că aprinse lumina și o privi din profil. O apucă apoi de gât cu ambele mâini și-o scutura tare. Era puțin transpirată.

Gândul că nu îi mai atingea trupul decât ca s-o oprească din sforăit îl întristă profund.

Luă o revistă de pe perna de lângă el, dar, cum era o căldură sufocantă, deschise jaluzelele de lemn. Se ghemui lângă ușă.

Era o noapte cu lună.

Rochia lui Kikuko atârna spânzurată afară, străvezie și stranie în noapte. Shingo se gândi că era o rufă spălată și uitată afară peste noapte, dar rochia fusese lăsată să se aerisească de sudoare în umezeala nopții.

Din grădină se auzi sunetul ascuțit al unei insecte. Lăcustele puseseră stăpânire pe trunchiul cireșului din stânga. Se miră că lăcustele ar putea să producă acel zgomot ascuțit, dar insectele cu pricina erau fără doar și poate lăcuste.

„Oare lăcustele au coșmaruri?“ se întrebă el.

O lăcustă ateriză pe plasa de țanțari.

Se lăsă apoi prinsă de Shingo fără să scoată nici un sunet.

— E mută, bolborosi bătrânul. Nu-i aia care făcea gălăgie în cireș.

Se încordă cu toată puterea și aruncă insecta către vârful cireșului din stânga, încercând astfel s-o ajute să nu mai zboare încă o dată în lumină. Nu simți nimic când o aruncă.

Se prinse cu mâna de jaluzea și se uită în întuneric în direcția cireșului. Nu-și dădea seama dacă lăcusta se oprise acolo sau zburase mai departe. Luminată de lună, noaptea era adâncă. Întinsă de jur împrejur, adâncimea părea depărtare.

August nu începuse decât de zece zile, dar insectele anunțau deja toamna.

Lui Shingo i se păru că aude picăturile de rouă scurgându-se de pe o frunză pe alta.

Și-atunci auzi sunetul muntelui.

Nu sufla nici o boare de vânt. Luna era aproape plină, dar în aerul îmbibat de umezeală contururile copacilor de pe munte erau neclare. De mișcat însă, nu se mișcau.

Nici frunzele de sub veranda în care se afla Shingo nu se mișcau.

În valea în care se-ntinde orașul Kamakura, vuietul valurilor se auzea din când în când noaptea și bătrânul se întrebă, pe bună dreptate, dacă nu cumva auzise marea. Dar nu. Fusese, fără puțință de îndoială, sunetul muntelui.

Aducea cu vuietul vântului în depărtare, dar venea de undeva din adâncuri, un uruit surd al pământului. Cum însă putea foarte bine să fie numai o impresie, ceva ce nu auzea decât el, Shingo clătină din cap spunându-și că-și închipuise că auzise ceva.

Sunetul încetă.

Și numai după ce se opri complet, Shingo fu cuprins de teamă. Un fior rece îl trecu pe șira spinării de parcă tocmai i se anunțase momentul morții.

Își impuse pe dată să analizeze totul cu calm și să stabilească dacă nu cumva auzise vuietul vântului, sau pe cel al mării, sau dacă nu i se părușe că auzise ceva. Nu încăpea însă nici o îndoială: auzise sunetul muntelui.

Era ca și cum un demon trecuse peste munte făcându-l să sune din rărunchi.

În întunericul umed al nopții, povârnișul muntelui părea un zid negru. Cum însă nu era decât o movilă de munte, un deal înconjurat de grădina casei aproape în întregime, părea mai degrabă un ou tăiat în jumătate decât un munte.

De jur împrejur mai erau și alte movile asemănătoare, dar zgomotul venise de la cea din grădina lui Shingo.

Printre crengile copacilor străluceau stele nenumărate.

Pe când închidea jaluzelele de lemn, își aminti de-o întâmplare ciudată.

Cu vreo zece zile în urmă se afla la un restaurant deschis de curând, în așteptarea unui musafir. Acela întârzia peste măsură, iar dintre gheșe venise numai una. Celelalte întârziiau și ele.

— Haideți să scoatem cravata. Trebuie să vă fie tare cald, îi spusese gheșa.

— Bine, și o lăsase să-i deznoade cravata.

Nu se putea spune că o știa pe gheșa respectivă, dar, după ce aceasta îi scosese cravata și i-o pusese în buzunarul hainei, conversația pornise într-o direcție personală.

În urmă cu vreo două luni, femeia hotărâse să se sinucidă împreună cu tâmplarul care construise restaurantul. Când erau însă pe punctul de a lua cianura de potasiu, o cuprinsese îndoiala: dacă doza nu era letală?

— El o tot ținea pe-a lui, că doza e de-ajuns și că fusese cântărită separat pentru mine și pentru el.

Tâmplarul nu reușise s-o convingă totuși. Dimpotrivă, insistența lui nu făcuse decât să-i mărească temerile și îndoielile.

— Cine cântărise dozele? Nu e oare posibil ca cineva să fi cântărit numai cât să ne îmbolnăvească pe-amândoi? În plus, nici nu voia să-mi spună ce doctor sau farmacist cântărise dozele. Păi nu vi se pare ciudat, mai ales când ai pretenția că vrei să te sinucizi împreună cu cineva? În fond și la urma urmei, ce mai conta, dacă tot urma să murim?

— Ce mai comedie!

Pe Shingo îl mâncase limba să spună ceva și mai dur, dar se abținuse.

Gheșa o ținea pe-a ei, cum îi spusese că o să caute ea pe altcineva să cântărească dozele și apoi să încerce din nou.

— Uite-aici, o am și-acum la mine.

Lui Shingo toată povestea i se păruse cât se poate de ciudată. Nu reținuse, de fapt, decât că bărbatul cu pricina era tâmplar și că el fusese cel care construise restaurantul.

Gheșa scosese două pachetele din poșetă și i le deschisese în față.

— Aha! Se uitase în trecut la ele. N-avea de unde să știe dacă praful acela era chiar cianură de potasiu sau nu.

De acea gheişă îşi amintise pe când închidea jaluzelele.
Se băgă la loc în aşternut, dar nu fu în stare să-şi trezească soţia ca să-i spună despre teama care îl cuprinsese când auzise sunetul muntelui.

3

Shūichi lucra în aceeaşi companie cu Shingo, misiunea lui fiind să ţină minte ceea ce uita tatăl.

Aceeaşi misiune o aveau, desigur, şi Yasuko şi Kikuko, soţia lui Shūichi. Cei trei funcţionau pe post de memorie a lui Shingo.

Şi fata care lucra în biroul lui Shingo avea o misiune similară.

Intrând în birou, Shūichi luă o carte de pe raft, o deschise la o pagină anume şi exclamă:

— Aha, aha! şi-o puse deschisă pe biroul secretarei.

— Ei, ce-i? întrebă Shingo cu un zâmbet, iar Shūichi îi arătă şi lui cartea.

Textul respectiv era: „Aici sentimentul castităţii nu s-a pierdut cu totul. Un bărbat care nu mai poate suporta chinul dragostei pentru o femeie şi o femeie care nu mai poate suporta chinul iubirii unui bărbat trebuie să facă tot ce le stă în putinţă pentru a-şi găsi alţi parteneri. Acesta este singurul mijloc prin care pot menţine pe termen lung iubirea reciprocă“.

— Unde „aici“? întrebă Shingo.

— La Paris. E jurnalul de călătorie prin Europa al unui romancier.

Mintea lui Shingo nu mai era chiar atât de ascuţită când venea vorba de aforisme şi paradoxuri. Textul cu pricina însă nu i se părea a fi nici una, nici alta, ci pur şi simplu o observaţie cât se poate de pertinentă.

Pe de altă parte, Shingo îşi dădea seama că pentru Shūichi cuvintele respective nu reprezentau decât o modalitate rapidă de a-i indica fetei că voia s-o conducă acasă după terminarea serviciului.

Cuprins

Sunetul muntelui	5
Aripile lăcustei	20
Flacăra din nori	36
Castana	48
Visul cu insula	67
Cireșul iernatic	83
Apa de dimineață	96
Vocea în noapte	109
Clopotul în primăvară	123
Casa păsărilor	140
O grădină în capitală	154
Cicatricea	170
În ploaie	184
Roiul de țânțari	195
Oul de șarpe	206
Peștele tomnatic	220